

ข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๙

เรื่อง ระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่นนอกจาก จังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี

โดยที่เป็นการสมควรจัดระเบียบการสอบสวนคดีอาญา ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นความเป็นอยู่ของประชาชนและหลักการปกครองในส่วนภูมิภาค และเพื่อที่จะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ซึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในเขตจังหวัดและอำเภอกับตำรวจได้ร่วมกันรับผิดชอบการป้องกันการกระทำผิดอาญา การปราบปรามและการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งจะเป็นผลนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของประชาชน

ฉะนั้น จึงกำหนดระเบียบการสอบสวนคดีอาญาในจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีปฏิบัติต่อไปนี้

ข้อ ๑ หัวหน้าพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวน*

(๑) คดีอาญาในเขตอำนาจของกิ่งอำเภอ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอหรือผู้รักษาการแทน ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้าย และมาตรา ๑๔๐ กับให้นายตำรวจภูธรกิ่งอำเภอซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานสอบสวน

(๒) คดีอาญาในเขตอำนาจของอำเภอ ให้ผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอหรือผู้รักษาการแทน ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้าย และมาตรา ๑๔๐ กับให้นายตำรวจที่ประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป เป็นพนักงานสอบสวน

(๓) คดีอาญาในเขตอำนาจของจังหวัดให้ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้รักษาการแทนเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้าย และมาตรา ๑๔๐ กับให้นายตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ในสังกัดกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นพนักงานสอบสวนจะให้ผู้ใดมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ทำการสอบสวนเรื่องใด ให้ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้รักษาราชการแทนเป็นผู้พิจารณาสั่ง

(๔) คดีอาญาในเขตอำนาจของกองบังคับการตำรวจภูธรเขตให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขตหรือผู้รักษาการแทน เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘ วรรคท้าย และมาตรา ๑๔๐ กับให้นายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรเขตเป็นพนักงานสอบสวน จะให้ผู้ใดมีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ทำการสอบสวนเรื่องใดให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขตหรือผู้รักษาการแทน เป็นผู้พิจารณาสั่ง

(๕) ให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรหรือผู้รักษาการแทน เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี กับให้นายตำรวจที่สังกัดในกองบัญชาการตำรวจภูธร ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเป็นพนักงานสอบสวน จะให้ผู้นี้ได้อำนาจหน้าที่เป็นผู้ทำการสอบสวนเรื่องใด ให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธร รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร เป็นผู้พิจารณาสั่ง

(๖) ให้อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจและผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ เป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดีได้ทุกกรณี

ข้อ ๒ สถานที่ทำการสอบสวน* ให้ใช้สถานที่ตำรวจเป็นที่ทำการสอบสวน เว้นแต่มีเหตุอันสมควรจะไปทำการสอบสวนในที่ใดก็ได้

ข้อ ๓ การประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ กับพนักงานสอบสวนอื่น**

(๑) ในกรณีที่หัวหน้าพนักงานสอบสวนจังหวัดหรือเขต เห็นสมควรจะให้พนักงานสอบสวนในสังกัดไปดำเนินการสอบสวนคดีอาญาเรื่องใด ท้องที่ใด ภายในเขตรับผิดชอบ โดยให้พนักงานสอบสวนนั้น เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนแต่ฝ่ายเดียว หรือร่วมกับพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ ก็ให้มีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ทราบ พร้อมกับระบุอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไป เว้นแต่เป็นเรื่องลับ ซึ่งต้องสอบสวนเป็นพิเศษ หรือในกรณีที่หัวหน้าพนักงานสอบสวนจังหวัดหรือเขต ออกไปทำการสอบสวนด้วยตนเอง จะไม่แจ้งให้ทราบก็ได้

(๒) ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธร รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร ได้ส่งพนักงานสอบสวนไปดำเนินการสอบสวนคดีเรื่องใด ในเขตท้องที่ใดแต่ฝ่ายเดียวหรือร่วมกับพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่นั้นก็ยอมทำได้ โดยมีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ทราบ พร้อมกับระบุอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในกรณีดังกล่าว ให้พนักงานสอบสวนในเขตท้องที่นั้น ๆ ร่วมมือและให้ความสะดวกด้วยดี แต่ถ้าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเห็นว่าเป็นเรื่องลับ จะไม่แจ้งให้พนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ทราบก็ได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนต่างหน่วยสอบสวนร่วมกัน ให้ผู้มีอาวุโสเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนนั้น

(๓) เมื่อมีเหตุสำคัญหรือกรณีจำเป็น สมควรให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองทำการสอบสวนหรือร่วมในการสอบสวนคดีอาญาในท้องที่ใด ก็ให้ผู้กำกับตำรวจจังหวัด หรือผู้รักษาการแทนเสนอเหตุผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งการ

(๔) ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอได้ประสบเหตุความผิดอาญา ซึ่งควรจะกระทำการจับกุมได้ ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอทำการจับกุม แต่ถ้าไม่อาจจับกุมได้ทันที ก็สั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่การจับกุม และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ดำเนินคดีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ ทำการสืบสวนสอบสวนหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อรวบรวมหลักฐานต่างๆ ที่มีอยู่ในที่เกิดเหตุหรือดำเนินการทั้งหลายอื่น เช่น ตรวจตัวบุคคล ตรวจสิ่งของ ค้นเพื่อพบสิ่งของ และยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบ ตลอดจนสอบปากคำบุคคลและดำเนินการอย่างอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นหลักฐานในชั้นต้น และบันทึกไว้แล้วให้ส่งหลักฐานการสืบสวนนั้น และตัวบุคคลที่จับกุมไว้ให้พนักงานสอบสวนท้องที่รับดำเนินการต่อไป

*หลักการในข้อนี้ถูกยกเลิกโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๓ แต่หลักการก็คงเหมือนเดิม

**หลักการในข้อนี้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๔

ข้อ ๔ อำนาจการสั่งคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว*

เมื่อมีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าจะผู้ยื่นคำร้องนั้นจะเป็นตัวผู้ต้องหานั้นเองหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนรับคำร้องนั้นไว้ แล้วรีบพิจารณาสั่ง หากเห็นควรไม่อนุญาตก็ให้รับนำเสนอผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือตามลำดับโดยเร็ว อำนาจสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว โดยมีประกัน หรือไม่มีประกันก็ได้ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวต่อไปนี้มีอำนาจสั่ง คือ

(๑) พนักงานสอบสวนผู้ทำการสอบสวนในคดีนั้น มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวในคดีที่โทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๒๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวได้ทุกคดีเว้นแต่คดีที่ระบุไว้ใน (๖)

(๕) ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต หรือผู้รักษาการแทน และผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปทุกตำแหน่งมีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ใน (๖)

(๖) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ให้เป็นอำนาจของกรมตำรวจเป็นผู้สั่ง

อำนาจการสั่งปล่อยชั่วคราวตามที่กำหนดมานี้ ถ้าผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจเหนือขึ้นไปเห็นสมควรสั่งห้ามปล่อยชั่วคราว หรือถอนการประกัน หรือสั่งให้ปล่อยชั่วคราวก็ให้ทำได้ตามเหตุผลแห่งความจำเป็น

ข้อ ๕ การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน

คดีที่มีเหตุพิเศษหรือลักษณะลึกลับซับซ้อนหรือร้ายแรง ซึ่งพนักงานสอบสวนได้พยายามทุกทางแล้ว ก็ไม่ทำให้ได้หลักฐานในคดีนั้นอีก ผู้สอบสวนอาจพิจารณากันผู้ต้องหาคนใดคนหนึ่งเห็นว่าไม่ใช่ตัวการสำคัญแต่เป็นผู้รู้เห็นในคดีพอที่จะให้การเป็นพยานเบิกความชั้นศาลได้ โดยให้ชี้แจงเหตุผลแห่งความจำเป็นเสนอต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนท้องที่เป็นผู้สั่ง เว้นแต่คดีที่มีลักษณะเป็นเหตุอุกฉกรรจ์หรือเหตุที่ต้องรายงานด่วนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๑/๒๔๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยที่ ๖/๒๕๐๒ ให้เสนอผู้กำกับการตำรวจภูธรเป็นผู้สั่ง ถ้าเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้เสนอกรมตำรวจเป็นผู้พิจารณาสั่ง

ข้อ ๖ การรวบรวมสำนวนการสอบสวนและทำความเข้าใจ

(๑) เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่า การสอบสวนเสร็จแล้ว ให้รวบรวมบันทึกและเอกสารต่าง ๆ ในการสอบสวนเข้าสำนวนและทำความเข้าใจของตนเสนอหัวหน้าพนักงานสอบสวนโดยมีชักช้า และให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๐๓ แล้วแต่กรณี

(๒) ในกรณีซึ่งได้มีการระบุอำนาจและหน้าที่ให้พนักงานสอบสวนอื่นดำเนินการสอบสวนคดีเรื่องใดแต่ฝ่ายเดียวตามข้อบังคับ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๔ วรรคท้าย เป็นผู้จัดการตามมาตรา ๑๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ และให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้หัวหน้าพนักงานสอบสวน ในเขตท้องที่แล้วแต่กรณีลงสารบบคดีอาญา แล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการหรือผู้ว่าคดีโดยมีชักช้า

*หลักการในข้อนี้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๕

ข้อ ๗ อำนาจการสั่งคดี*

ก. คดีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง

(๑) พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งคดีเฉพาะคดีอาญาที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบได้

(๒) ผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับเว้นแต่คดีที่ระบุไว้ตาม (๖) แต่ถ้าเป็นคดีต้องหาประทุษร้ายต่อทรัพย์เกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปให้เสนอผู้กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้รักษาการแทนเป็นผู้สั่ง

(๓) ผู้กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งคดีได้ทุกคดีเว้นแต่คดีที่ระบุไว้ตาม (๖)

(๔) ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต หรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งคดีได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ตาม (๖)

(๕) ผู้บัญชาการตำรวจภูธร รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธรมีอำนาจสั่งคดีได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ตาม (๖)

(๖) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ให้เสนอตามลำดับจนถึงกรมตำรวจเป็นผู้สั่ง

ข. คดีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง

(๑) ผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอหรือผู้รักษาการแทน มีอำนาจสั่งคดีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และคดีความผิดฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒) ผู้กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจสั่งได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ตาม (๓)

(๓) ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขตหรือรักษาการแทนมีอำนาจสั่งได้ทุกคดี เว้นแต่คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์

(๔) ผู้บัญชาการตำรวจภูธร รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธรมีอำนาจสั่งได้ทุกคดี เว้นแต่คดีที่ระบุไว้ตาม (๓)

สำนวนการสอบสวนซึ่งผู้มีอำนาจสั่งการ มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องตามข้อ ๗ ข. (๑) ให้เสนอผู้กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัดตรวจพิจารณาก่อนส่งไปยังพนักงานอัยการ

ข้อ ๘ อำนาจการสั่งคดีของผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอที่มีศาลจังหวัดตั้งอยู่**

สถานีตำรวจภูธรอำเภอใดที่มีศาลจังหวัดอยู่ในเขตอำนาจนอกจากอำเภอเมืองให้ผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอหรือผู้รักษาการแทนมีอำนาจเฉพาะในการสั่งปล่อยชั่วคราว การสั่งฟ้องและการกันผู้ต้องหาเป็นพยานได้เท่ากับผู้กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัด

ข้อ ๙ คดีที่งดการสอบสวน***

เพื่อมิให้สำนวนการสอบสวนต้องตกอยู่กับพนักงานสอบสวนเกินควร ฉะนั้นคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด หรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเห็นว่าได้สอบสวนมานานพอสมควรที่จะเสนอของดการสอบสวนหรือควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ให้ปฏิบัติโดยถือตามระยะเวลาที่ดำเนินการสอบสวนมาแล้ว ดังนี้

* หลักการในข้อนี้ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓

** ถูกยกเลิกโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๑๐

*** ถูกยกเลิกโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๑๑

(๑) คดีอาญาทั่วไป จะต้องสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๒) คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องสืบสวนสอบสวนติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี

เฉพาะสำนวนการสอบสวนที่จะงดการสอบสวนให้เสนอตามลำดับชั้นไปยังผู้กำกับการตำรวจ
ภูธรจังหวัดตรวจพิจารณาก่อนเสนอพนักงานอัยการ

ข้อ ๑๐ การดำเนินคดีอาญาของผู้ว่าคดีในศาลแขวง*

(๑) ให้ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอหรือหัวหน้า
สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าคดี และได้แจ้งไปยัง
กระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว เป็นหัวหน้าผู้ว่าคดีในเขตอำนาจของตน

(๒) ให้นายตำรวจที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
แต่งตั้งเป็นผู้ว่าคดีและได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้วเป็นผู้ดำเนินคดีอาญาในศาลแขวง

(๓) เมื่อผู้ว่าคดีได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวน ให้หัวหน้าผู้ว่าคดี
หรือผู้ว่าคดีซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าผู้ว่าคดีดังกล่าวใน (๑) เป็นผู้สั่งและดำเนินการตามมาตรา ๑๑
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๘๔ แต่ถ้าคดีนั้น
ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหา ก็ให้ผู้ว่าคดีดังกล่าวใน (๒) นำผู้ต้องหาไปฟ้องศาลแขวงตามมาตรา
๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้

(๔) ในกรณีที่ผู้ว่าคดีเห็นควรอุทธรณ์ หรือฎีกาหรือเห็นควรไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกาหรือ
ถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ หรือถอนฎีกา ให้ผู้ว่าคดีเสนอหัวหน้าผู้ว่าคดี หรือผู้ว่าคดีซึ่งได้รับมอบหมายจาก
หัวหน้าผู้ว่าคดีดังกล่าวใน (๑) เป็นผู้พิจารณาสั่งหรือทำความเห็นเสนอไปยังพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ อำนาจการควบคุมการสอบสวน**

(๑) ให้ผู้บังคับบัญชา ตำรวจตั้งแต่รองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดขึ้นไปจัดการควบคุม
ตรวจตรา แนะนำ ให้การสอบสวนดำเนินไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนโดยเรียบร้อยมีซักช้า กับให้มี
อำนาจตรวจสอบสำนวนและสิ่งปฏิบัติ หากมีเหตุผลอันสมควรเพื่อความเรียบร้อยในการสอบสวนจะเข้าดำเนินการ
สอบสวนด้วยตนเองก็ได้

(๒) ให้พนักงานสอบสวนจัดทำสมุดบันทึกคดีที่ตนสอบสวน เพื่อผู้บังคับบัญชาตรวจได้
ทุกเวลาโดยมีช่องตามแบบตัวอย่างท้ายข้อบังคับนี้

(๓) ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หรือหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร
กิ่งอำเภอจัดทำสมุดสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นในเขตอำนาจ โดยมีแบบตัวอย่างเช่นเดียวกับ (๒) แต่เพิ่มชื่อพนักงาน
สอบสวนผู้รับผิดชอบขึ้นอีกช่องหนึ่ง และเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนลงชื่อรับรอง
ความถูกต้องไว้ เพื่อผู้บังคับบัญชาตรวจสอบได้ทุกเวลา

(๔) ในกรณีที่มีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้กล่าวโทษในคดีเรื่องหนึ่งเรื่องใด
ร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นเป็นการสมควร
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตอำเภอของกิ่งอำเภอ อำเภอ หรือจังหวัด
แล้วแต่กรณีมาชี้แจงผลการสอบสวนแล้วให้คำแนะนำและเร่งรัดให้ดำเนินการสอบสวนให้เป็นผลดี และเป็นไป
ในทางที่ชอบและเหมาะสมได้

* ฎีกยกเลิกโดย พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗

** ฎีกยกเลิกโดยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๑๒

ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าการดำเนินการตามวรรคแรกจะไม่ได้ผล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจะเข้าควบคุมการสอบสวน โดยเรียกสำนวนการสอบสวนมาตรวจพิจารณาและสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม หรือจะสั่งให้เปลี่ยนตัวพนักงานสอบสวน หรือให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองเข้าร่วมทำการสอบสวนคดีเรื่องนั้นด้วยก็ได้ กรณีดังกล่าวในวรรคนี้ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ในฐานะเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตจังหวัด การที่จะสั่งแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงโดยอำนาจของผู้บังคับการตำรวจภูธรหรือผู้บัญชาการตำรวจภูธรให้เป็นอันงด ยกเว้นแต่ที่เป็นอำนาจของอธิบดีกรมตำรวจ

(๕) ในกรณีที่มีผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือบุคคลอื่นซึ่งเป็นผู้กล่าวโทษในคดีเรื่องหนึ่งเรื่องใดร้องขอความเป็นธรรมต่อนายอำเภอ หรือในกรณีที่นายอำเภอเห็นเป็นการสมควร ให้นายอำเภอเรียกหัวหน้าพนักงานสอบสวนในเขตอำนาจของกิ่งอำเภอหรืออำเภอแล้วแต่กรณี มาชี้แจงผลการสอบสวนแล้วให้คำแนะนำและเร่งรัดให้ดำเนินการสอบสวนให้เป็นผลดี และเป็นไปในทางที่ชอบและเหมาะสมได้ และถ้านายอำเภอเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวมาแล้วจะไม่ได้ผลก็ให้รายงานชี้แจงเหตุผลไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ ๑๒ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางและกองต่าง ๆ ในกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กับกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร ซึ่งมีข้อบังคับกระทรวงกำหนดอำนาจและวิธีการสอบสวนไว้แล้ว ก็ให้คงถือปฏิบัติต่อไป

ข้อ ๑๓ การสอบสวนคดีที่ข้าราชการส่วนภูมิภาค ข้าราชการส่วนท้องถิ่น เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ต้องหาคดีอาญาเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ หรืออ้างว่าได้กระทำการตามหน้าที่ ให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษริบมาแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณีทราบโดยด่วน เพื่อสั่งให้พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองร่วมกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจสอบสวนดำเนินคดี และถ้าเป็นเรื่องที่เสนอมายังส่วนกลางหรือเป็นเรื่องที่ส่วนกลางดำเนินการเอง ให้กรมการปกครองและกรมตำรวจจัดพนักงานสอบสวนของแต่ละฝ่ายร่วมกันสอบสวนดำเนินคดี

ข้อ ๑๔ การสอบสวนคดีอาญาที่ยังค้างอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนฝ่ายอำเภอ ก่อนวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ ถ้ายังคงมีอยู่ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปตามข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๖

ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ เป็นต้นไป และให้ยกเลิกข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ เว้นแต่จะมีคดีค้างอยู่ตามที่กล่าวในข้อ ๑๔ แห่งข้อบังคับนี้และให้ยกเลิกบรรดาคำสั่งระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนซึ่งได้กำหนดไว้แล้วในข้อบังคับนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

กระทรวงมหาดไทย

สั่ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙

(ลงชื่อ) พลเอก ป. จารุเสถียร

(ประกาศ จารุเสถียร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ข้อสังเกต เนื่องจากข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๘ เป็นข้อบังคับที่ใช้มานาน พนักงานสอบสวน ฝ่ายตำรวจมีความเข้าใจโดยตลอด และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๒๓ ก็มีได้ยกเลิกข้อบังคับที่ ๑/๒๕๐๘ โดยชัดแจ้ง เพียงแต่ระบุว่าความที่มีกำหนดไว้ในข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือขัดแย้งกันให้เป็นอันยกเลิก จึงถือว่าเป็นการยกเลิกโดยปริยายบางข้อบางส่วนเท่านั้น และบางข้อก็ยังใช้ได้ผลบังคับอยู่ จึงได้ทำข้อสังเกตขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาดังนี้

ข้อ ๑ หัวหน้าพนักงานสอบสวนและพนักงานสอบสวน ได้กำหนดไว้ซ้ำกับในข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๒ จึงถือว่ายกเลิก

ข้อ ๒ สถานที่สอบสวน ได้กำหนดไว้ซ้ำกับข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงถือว่ายกเลิก

ข้อ ๓ การประสานงานระหว่างพนักงานสอบสวน ได้กำหนดไว้ซ้ำกับข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงถือว่ายกเลิก

ข้อ ๔ อำนาจการส่งคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ได้มีกำหนดไว้ในข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนหลักการใหม่

ข้อ ๕ การกันผู้ต้องหาเป็นพยาน ยังคงสมบูรณ์ใช้ได้อยู่

ข้อ ๖ การรวบรวมสำนวนและทำความเห็น ยังสมบูรณ์ใช้ได้อยู่ แต่มาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงฯ ที่อ้างไว้ นั้นได้เลิกเสียแล้วโดย พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวงฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ หัวหน้าพนักงานสอบสวนจึงต้องส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ แต่ฝ่ายเดียว

ข้อ ๗ อำนาจการส่งคดี ได้มีกำหนดไว้ในข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ และได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการเล็กน้อยจึงถือว่ายกเลิก

ข้อ ๘ อำนาจส่งคดีของผู้บังคับกองสถานีตำรวจภูธรอำเภอที่มีศาลจังหวัดตั้งอยู่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ แล้ว จึงถือว่ายกเลิก

ข้อ ๙ คดีที่งดการสอบสวน ได้กำหนดไว้ซ้ำ จึงถือว่ายกเลิก

ข้อ ๑๐ การดำเนินคดีอาญาของผู้ว่าคดีศาลแขวง ถูกยกเลิกหมดตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ อำนาจของผู้ว่าคดีเปลี่ยนเป็นอำนาจของพนักงานอัยการหมดแล้ว

ข้อ ๑๑ อำนาจควบคุมการสอบสวน ได้กำหนดซ้ำและแก้ไขเพิ่มเติม โดยข้อบังคับฯ พ.ศ. ๒๕๒๓ และเป็นเรื่องสำคัญมาก เกี่ยวพันกับพนักงานฝ่ายปกครองมาก ควรศึกษาข้อบังคับฯ ใหม่ให้ละเอียด

ข้อ ๑๒ ยังคงใช้ได้อยู่

ข้อ ๑๓ การสอบสวนคดีที่ราชการส่วนภูมิภาค ต้องหาคดีอาญา ยังใช้ได้และเป็นข้อบังคับฯ ที่สำคัญ ใช้อ้างอิงอยู่เสมอ